

Motion till riksdagen 2005/06:Ju8

**av Beatrice Ask m.fl. (m)
med anledning av prop. 2005/06:10**

En effektivare prövning av hyres- och arrendeärenden

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om ett avskaffande av hyresnämnderna.

Regeringens förslag

I propositionen föreslår regeringen en rad förändringar i syfte att effektivisera förfarandet i hyres- och arrendenämnderna. De flesta av dessa förslag innebär en tillnärmning av nämndernas verksamhet till de allmänna domstolarnas. Detta anser vi vara ett steg i rätt riktning, varför vi tillstyrker förslagen. Förslagen är också mestadels processuella och administrativa till sin natur, varför någon analys i sak inte är nödvändig.

Vad avser hyresnämnder i allmänhet har vi principiella invändningar, vilka vi utvecklar i det följande.

Avskaffande av hyres- och arrendenämnder

Den socialdemokratiska modellen fram till 1970-talet karaktäriseras av en korporativistisk inställning: Under statens ledning skulle näringslivets olika grenar enas för att förvalta gemensamma angelägenheter. Detta innebar att staten utsåg några särintressen att förhandla med för att på så sätt tillgodose allmänintresset.

Intresseorganisationernas frivilliga och avtalsreglerade samverkan ersatte, eller kompletterade, lagstiftning som instrument för offentlig politik. Socialdemokratin har valt att bortse från principen om likabehandling och opartiskhet i relationerna till intresseorganisationerna i Sverige. I stället för att låta det ordinarie domstolsväsendet lösa tvister tillsattes flera partssammansatta

Fel! Okänt namn på

nämnder. I de partssammansatta nämnderna ingår representanter från de intresseorganisationer som staten pekat ut. Hyresnämnden är en sådan partsammansatt nämnd.

En av de grundläggande mänskliga rättigheterna är rätten att få sin sak prövad opartiskt och sakligt av domstolar som är autonoma från staten. Den liberala demokratimodellen bygger på att riksdagen fattar beslut om lagar som sedan domstolar prövar. Syftet med detta är att undvika den skönsmässighet i regeltillämpningen som en politisering av domstolsväsendet annars medför.

Fortfarande sker en förhandling i hyresnämnden med tre ledamöter, varav två har partsintressen. Ordföranden är jurist och kallas hyresråd. Därutöver utser fastighetsägarna och hyresgäströrelsen två så kallades intresseledamöter som skall tillgodose sina respektive medlemmars intressen.

På det bostadspolitiska området märks den korporativa andan fortfarande genom att hyresgäströrelsen, med sina historiskt nära band till socialdemokratin, ingår som ett bärande element vid regeltillämpningen i hyresnämnderna.

Vi anser att partssammansatta nämnder kränker ytterligare en grundläggande mänsklig rättighet, nämligen den fria organisationsrätten. En liberal demokrati bygger på principen att medborgaren väljer vilka organisationer denne vill ingå i. Det måste anses vara oförenligt med rättsstatens principer att medborgaren vid domstolsprövningar skall få sin sak prövad av representanter för organisationer som man inte vill vara medlem i, av ideologiska eller andra skäl.

På samma sätt som de korporativa beslutsprocedurerna nedmonterats inom exempelvis arbetsmarknads- och jordbrukspolitiken är det också rimligt att så sker på bostadsmarknaden. Därför anser vi att hyresnämnderna avskaffas och att prövningar av de lagrum som där sker skall göras av allmän domstol.

Stockholm den 1 november 2005

Beatrice Ask (m)

Jeppé Johnsson (m)

Hillevi Engström (m)

Anita Sidén (m)

Cecilia Magnusson (m)

Bengt-Anders Johansson (m)

Bertil Kjellberg (m)